

Nieuwe middelen beproefd voor bestrijding grote narcisvlieg

• TEKST : COR CONIJN EN ANDRE KORSUIZE, PPO BLOEMBOLLEN
 • FOTO'S : PPO BLOEMBOLLEN LISSE

Met de komst van nieuwe middelen lijken er weer nieuwe mogelijkheden te zijn om de grote narcisvlieg bij narcis te kunnen bestrijden. Onder de vorig jaar geteste middelen, toegepast in de veur, als boldompeling of gewasbespuiting, waren goed werkende middelen aanwezig. Toch kon geen volledige bestrijding bereikt worden. PPO Bloembollen beproeft daarom dit jaar weer de goed werkende middelen. Als ze wederom goed werken en niet schadelijk zijn, kunnen ze met toelating voor dit doel worden ingezet.

HUIDIGE ADVIES

Zolang er nog geen middelen zijn toegelaten gelden de volgende adviezen voor de bestrijding van grote narcisvlieg:

- Bollen jaarlijks een warmwaterbehandeling geven van 2 uur 45°C
- Geen tweejarige teelt toepassen
- Bij de teelt in de buurt van bos- en duinranden vanaf half mei tot eind juni 1 x per twee weken het gewas behandelen met dimethoat volgens de geldende adviezen
- Bollen van planten met een zwakke spruit en opslag van narcissen vernietigen

ANDERE VLIEGEN

Behalve de grote narcisvlieg kunnen ook de kleine narcisvlieg en de narcismineervlieg schade aanrichten in narcis. Enkele kenmerken van beide andere insecten zijn:

Kleine narcisvlieg: legt vooral eieren op zwakke of zieke planten. In de bol is een groot aantal maden in groepjes bijeen te vinden. De made verpopt zich soms al tijdens de bewaring. Dan worden 'tonnetjes' aan het hout van bewaarvast gevonden. De aanwezigheid van grote aantallen vliegen in de schuur wijst erop dat er een zieke partij aanwezig is.

Narcismineervlieg: Vanaf half mei verwelken enkele loofbladeren en soms hele planten. In deze bladeren komt onder het grondoppervlak en soms ook vlak daarboven een grillig stelsel van vraatgangen voor. De larve is bij doorvallend licht in de gangen goed te zien. Ze verpopt zich in het blad en in de grond. De bollen zelf worden niet aangetast. Net als bij de grote narcisvlieg kan de narcismineervlieg vooral voorkomen in de buurt van bos- en duinranden.

Voor narcissen die geteeld worden op luwe tuinen, achter de duinen of boschages lopen kans aangetast te worden door de grote narcisvlieg. Hoewel de plaag in alle narcissencultivars kan voorkomen, zijn vooral de cultivars 'Tête-à-Tête' en 'Jack Snipe' zeer gevoelig. Omdat de narcisbol van binnenuit geheel wordt verwoest leidt dit tot grote schade. Dit betreft met name narcissen die op pot worden geplant. De grote narcisvlieg (Merodon equestris) is een zweefvlieg met één levenscyclus per jaar. In het voorjaar worden vanaf circa half mei tot eind juni eieren afgezet bij de voet van de narcisplant. Uit de circa 1,5 mm grote kalkwitte eieren komen kleine witte maden die de narcisbol meestal via de

bolbodem binnendringen, doorgaans één larve per bol. In de bol vreet de bruinwitte larve zich, gedurende de daaropvolgende periode een gang waardoor de bol wordt verwoest. De larve blijft tot aan het vroege voorjaar in de bol. Vanaf begin maart van het jaar daarop verlaat de larve de bol om zich net onder het maaiveld te verpoppen. Uit de circa 1,5 cm grote grijs-groene pop komt begin mei een volwassen grote narcisvlieg.

BESTRIJDING MOET BETER

De maden van de grote narcisvlieg zijn in de bol te doden door de bollen een warmwaterbehandeling te geven. Een warmwaterbehandeling van 2 uur 45°C is daarvoor voldoende. Deze behande-

ling doodt de larve en voorkomt zo dat nieuwe besmetting vanuit de opgeplante partij kan komen. Nieuwe aantasting kan dan alleen nog komen van narcisvliegen uit de omgeving, uit bosschages, tuintjes, bermen of bijvoorbeeld twee- of meerjarige partijen in de buurt. Deze besmetting is te voorkomen door de vliegen in het veld te bestrijden dan wel te voorkomen dat de vliegen eieren afzetten. Ook kan worden voorkomen dat de jonge maden uit de eieren de bol binnen kunnen dringen. Momenteel is alleen het middel met de werkzame stof dimethoat toegelaten om ei afzetting te voorkomen. Dimethoat mag maar één keer per seizoen worden gespoten en dat is voor een goede bestrijding van narcisvlieg onvoldoende.

NIEUWE MIDDELEN

Er zijn nieuwe chemische middelen in omloop die mogelijkheden bieden bij de bestrijding van de grote narcisvlieg. Sommige van deze middelen zijn wel en andere niet toegelaten. PPO Bloembollen onderzoekt deze middelen verder op hun bruikbaarheid. De resultaten van het eerste jaar waren hoopgevend. De middelen werden toegepast in de veur, als boldompeling of als gewasbespuiting en vergeleken met onbehandeld. De narcisbollen van de zeer vatbare cultivar 'Tête-à-Tête' werden geplant op luwe tuinen. Het bestrijdingseffect werd waargenomen door de bollen na

het rooien en bewaring te beoordelen op voorkomen van vliegmaden in de bol. Er waren enkele middelen die een betrouwbaar bestrijdingseffect lieten zien. Zo werd met één van de middelen, toegepast als boldompeling, een bestrijdingseffect van bijna 75% behaald ten opzichte van onbehandeld. De bestrijding lijkt goed maar is niet volledig. Andere perspectievolle middelen lieten 50 tot 60% bestrijding zien. Deze middelen worden in het 2e proefjaar opnieuw in de proef opgenomen. Om het effect te verbeteren zullen ook combinaties van een veur- of bolbehandeling met een gewasbespuiting worden opgenomen.

CONCLUSIE

Voor de bestrijding van de grote narcisvlieg op luwe gelegen tuinen lijken er perspectieven voorhanden. Er zijn nieuwe middelen die in de proef toegepast als veur-, bol- of spuitbehandeling de aantasting van narcisvlieg voor een groot deel kunnen voorkomen. Het tweede proefjaar moet uitwijzen of deze middelen al dan niet in combinatie een betrouwbare bestrijding kunnen geven zodat ze voor dit doel kunnen worden ingezet.

Het onderzoeksproject wordt gefinancierd door het Productschap Tuinbouw.

De larve van de grote narcisvlieg heeft de narcisbol van binnen uit geheel verwoest.

De grote narcisvlieg verpopt zich in 1,5 cm grootte pop net onder het maaiveld.

De volwassen Grote narcisvlieg op een narcisblad; de vlieg lijkt op een hommelt.

De grote narcisvlieg legt melkwitte eieren van 1,5 mm groot aan de voet van de plant.